

Årsrapport 2023

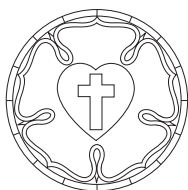
Bispemøtet

DEN NORSKE KIRKE
Bispemøtet

● Innhold

Bispemøtets arbeid 2023	3
Introduksjon til virksomheten	16
Samordning av den regionale bispetjeneste	17
Kompetanseutvikling i presteskapet	19
Visitaser og vigslinger	20
Representasjon	20
Trua på det utrulege!	22
Uttalelser	26

Bispemøtet i Den norske kirke
Postboks 799, Sentrum, 0106 Oslo
Tlf: 23 08 12 00
bispemotet@kirken.no www.kirken.no/bm
Design: Thomas Berbom

Foto forsida: Biskop Ole Kristian Bonden (foto: Lars Martin Bøe), biskop Ragnhild Jepsen (foto: Bjørgvin Bispedømme), Biskop Svein Valle (foto: Sør-Hålogaland Bispedømme).

Bispemøtets arbeid 2023

Bispemøtet er et sentralkirkelig organ for samordning av biskopenes tjeneste. Gjennom Bispemøtets arbeid utøver biskopene et samlet lederskap i Den norske kirke lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

De tolv biskopene samles til bispemøte normalt tre ganger i året. Bispemøtet ledes av preses.

I det følgende presenteres noen av hovedsakene som Bispemøtet har arbeidet med i 2023.

Høyesterettsdommen må respekteres

I oktober 2021 slo Høyesterett enstemmig fast at konsesjonene til oppføring av vindkraftverk på Fosen utgjør et brudd på internasjonale menneskerettigheter.

Preses i Den norske kirke Olav Fykse Tveit og leder i Samisk kirkeråd Sara Ellen Eira sendte i januar derfor brev til olje- og energiministeren der de delte sin bekymring for manglende oppfølging av dommen.

– Som kirke ser vi det som viktig å arbeide for forsoning, særlig for mennesker som er utsatt for krenkelser. Slik vi ser det, utgjør det pågående menneskerettsbruddet derimot et hinder for forsoning.

– Hvis vi skal foreta et reelt oppgjør med tidligere feil begått mot samene, må vi følge opp ord med handling, skrev de.

Leder i Samisk kirkeråd, Sara Ellen Eira (bildet) og preses Olav Fykse Tveit delte i januar sin bekymring for manglende oppfølging av høyesterettsdommen.

Foto: Dnk

- Å tro er å bli åpnet for livets muligheter her og nå

Ole Kristian Bonden ble vigslet til biskop i Hamar bispedømme den 29. januar 2023. I sin første preken som biskop tok han utgangspunkt i Jesus sitt spørsmål: Hva vil du jeg skal gjøre for deg?

– I dette spørsmålet skaper Jesus et rom for evangeliet. At evangeliet kan skje, sa Bonden i sin preken.

Ved vigslingsgudstjenesten i Hamar domkirke deltok folk fra hele bispedømmet, sammen med blant annet H. M. Kong Harald, statsråder, stortingsrepresentanter og biskoper fra naboland.

H.M. Kong Harald deltok under vigslingen av Ole Kristian Bonden til ny biskop i Hamar
Foto: Alf Simensen, NTB

Ole Kristian Bonden ble vigslet til biskop i Hamar bispedømme den 29. januar.

Foto: Lars Martin Bøe.

Gudstjeneste på HEL konferansen.

Foto: KABB

HEL konferansen

I januar ble det arrangert HEL-konferanse der også preses og biskop Stein Reinertsen deltok.

HEL er en fellesbetegnelse for inkluderingsarbeid i kirken og en visjon om en kirke som tar alle menneskers gaver og utrustning i bruk og på alvor. Kirken skal være et sted der alle hører til uansett funksjonsnivå og ressurser. Alle har noe å bidra med inn i kirkens fellesskap. Kirken blir ikke HEL før alle blir regnet med og har funnet sin plass.

Statsminister Jonas Gahr Støre taler under markeringen ved Akershus festning.

Foto: Bispemøtet

Holocaustdagen

Holocaust-dagen ble markert den 27. januar, med arrangement som samlet folk til minne om den ufattelige ugjerningen som skjedde mot jøder i Europa, også her i Norge. Fra kaia utenfor Akershus festning ble de deporterte sent til konsentrasjonsleirer og død.

Statsminister Jonas Gahr Støre og andre, blandt dem Rabbiner Joav Melchior, holdt taler.

Bispemøtet besøkte HL senteret i februar.

Foto: Bispemøtet / Ann Kristin Riise.

Bispemøtet besøkte HL senteret

Da Bispemøtet var samlet i februar var de invitert til HL senteret på Bygdøy. Her fikk de en oriering om senterets arbeid ved direktør Guri Hjeltnes.

Bispemøtet fikk også se utstillingen U/SYNLIG om hverdagsrasisme i Norge. HL senterets medarbeidere, Øyvind Kopperud og Jan Alexander S. Brustad fortalte om utstillingen. Utstillingen U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge viser hverdagsrasisme i norsk samtid slik den beskrives av forskere, kunstnere og av dem som selv har erfart rasisme. Hensikten med utstillingen er å løfte hverdagsrasismen fram i lyset slik at vi ser den, forstår den og kan gi den motstand.

Styrking av bærekraftsmålene

Den norske kirke har i flere år jobbet systematisk med å promotere og støtte opp om bærekraftsmålene, bl.a. gjennom Bærekraftsboka. I strategien for Den norske kirke (2022-2029) heter det blant annet at kirken «bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt».

I tillegg til at bærekraftsmålene er viktige i seg selv, og sammenfaller med mye av kirkens samfunnsengasjement, er de også en god plattform for å konkretisere og synliggjøre samhandling mellom kirken og andre aktører, som f.eks. kommune/fylke/stat. Samhandling om bærekraftsmålene gir Den norske kirke stor mulighet til å synliggjøre sin involvering i lokalsamfunnene innenfor rammer som deles av flere andre aktører.

På Bispemøtet innledet biskop em. Atle Sommerfeldt til samtale om hvordan han har brukt visiter til systematisk å tematisere bærekraftsmålene – både som inspirasjon og oppfordring i menighetene. Biskopene drøftet hvordan de best mulig kan bidra til å støtte opp om og synliggjøre kirkens engasjement for bærekraftsmålene. (Les mer sak BM 9/25).

Handlingsplan om kristne migranter

I Bispemøtet i februar drøftet biskopene hvordan de best mulig kan bidra til å følge opp handlingsplanen om kristne migranter. Kirkerådet vedtok i 2021 en handlingsplan om inkludering av kristne migranter.

Handlingsplanen tar utgangspunkt i de åtte kjennetegnene for Den norske kirke i en ny tid, og beskriver hvordan de kan omsettes til handling. Formålet med tiltakene i handlingsplanen er at kristne migranter skal kunne finne sin plass i Den norske kirke.

Generalsekretær i Kristent Interkulturelt Arbeid - KIA Norge, Alf Petter Hagesæther, innledet til samtalen med biskopene.

Biskopene vil følge opp hvordan menighetene kan ta handlingsplanen i bruk og følge opp denne lokalt for inkludering av kristne migranter. Videre vil Bispemøtet spesielt løfte frem behovet for samarbeid med migrantmenigheter om trosopplæring for barn og unge (andre generasjon), samt oppfordre til å prøve ulike former for felles gudstjenestefeiring som gir mulighet til deltakelse på flere språk og uttrykksformer. (Les mer sak BM 10/23).

Kirkens tjeneste på samfunnsinstitusjoner

Endringer på tros- og livssynsfeltet og endrede relasjoner mellom staten og Den norske kirke, innebærer et behov for en helhetlig gjennomtenkning og vurdering av kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene, helsesektoren, kriminalomsorgen, forsvaret og universitets- og høgskolesektoren. Bispemøtet drøftet på oktobermøtet kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner med utgangspunkt i utredningen «Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner» utarbeidet av nestkommanderende i Forsvarets tros- og livssynskorps Nils Terje Lunde. (les mer sak BM 8/23).

Vigslingsliturgier

Kirkerådet og Bispemøtet igangsatte i 2018 liturgisak om Den norske kirkes vigslingsliturgier. Dette gjelder både ordningene for vigsling til tjenestene i Den norske kirke og vigsling av kirkebygg.

Bispemøtet har tidligere bedt om at arbeidet med disse liturgiene skjer i nært samarbeid med Bispemøtet, og hadde derfor invitert Nemd for gudstjenesteliv til Bispemøtet i februar for en samtale om revisjonsarbeidet.

Bispemøtet drøftet hvilke punkter i vigslingsliturgi-ene det er nødvendig å revidere. (Les mer sak BM 7/23).

Foto: Bispemøtet / Berbom

Å gjøre det usynlige synlig - Samisk nasjonaldag

- Å ha mulighet til å bruke vårt eget språk er noe vi alle trenger. Det er en måte å bli synlig på.

I forbindelse med Samisk nasjonaldag skrev biskopene Finnset og Bonden kronikken «Å gjøre det usynlige synlig».

«Hva var det lokalsamfunnene våre mistet der det samiske nærværet ble usynlig? Hva er det vi må være med på å gi frimodighet til å ta fram igjen, og hvilken rikdom er det storsamfunnet kan få del i? Hvordan kan vi bidra til forsoning?

Dette er spørsmål vi må stille oss når kommisjonen som skal granske fornorskingspolitikk og urett overfor samer, kvener og skogfinner legger fram sin rapport i juni. Den norske kirke vil være med på denne vandringa, og bidra til å skape forsoning.

Det skjer noe med oss alle når også det samiske språket lyder i gudstjenesten. Kirka skal være for alle. I hele landet er det behov for en kirke som ivaretar samisk språk og kultur.

Lahkoe biejjine: gratulerer med dagen, – alle ! La oss feire samenes nasjonaldag 6. februar sammen, og la det bli en dag for mangfold og fellesskap!»

Koret Mineya Ukrainian folkgroup sang under fredsgudstjenesten i Trefoldighetskirken.

Foto: Oslo Bispedømme / Finn Folke Thorp

Ett år etter

Den 24. februar 2023 var det ett år siden Ukraina ble invadert av Russland. Biskopene i Den norske kirke uttrykte forferdelse over hvordan Den russisk-ortodokse kirke bidro til å rettferdiggjøre krigen. – Dette er misbruk av kristen tro og tradisjon. Biskopene oppfordret Den russisk-ortodokse kirken til å bidra til å få en slutt på krigen.

«Vi, biskoper i Den norske kirke, kan ikke slå oss til ro med at krigen fortsatt pågår. Vi kan ikke akseptere at den støttes av Den russisk-ortodokse kirkeledelsen. Det er en aggressiv angrepskrig som strider mot folkeretten, den er etisk illegitim og bryter med fundamentale verdier i vår kristne tro.

Målrettede russiske angrep terroriserer daglig et helt folk og viser ringeakt for menneskers liv og verdighet. Krigen dreper tusenvis og driver millioner av mennesker på flukt. Familier splittes og barn preges av dette for livet. Russlands krigføring og trusler om bruk av atomvåpen truer sikkerhetssituasjonen i hele verden. Krigen har store ringvirkninger som matmangel, energikrise, dyrtid og usikkerhet. Det rammer de fattigste først og mest.

Bispemøtet i Den norske kirke oppfordrer innstendig Den russisk-ortodokse kirkes ledelse med sin sentrale posisjon å bidra til å få en slutt på krigen». (utdrag fra uttalelsen).

Fredsgudstjeneste

Trefoldighetskirken i Oslo inviterte til minnemarkeering og økumenisk fredsbønn. Den ble holdt sammen med Norges Kristne Råd og ukraina-gruppen i Oslo Sanitetsforening. I gudstjenesten deltok blant annet koret Mineya Ukrainian folkgroup, biskop i Oslo Kari Veiteberg, sokneprest Pål Kristian Balstad og diakon Signe Myklebust. Preses Olav Fykse Tveit holdt en tale.

Bøn for Ukraina

*Gode Gud,
vi vender oss til deg i bøn, i bøn om rettferdig fred i Ukraina. Krigen er brutal. Mange menneske lid og er drivne på flukt.*

*Livets Gud,
vi ber for born og unge som lever i frykt, for alle som har mista heimane sine, for den som er såra og har mista nokon dei var glade i, for alle som arbeider for ei fredeleg løysing, for den som er nedbroten og ikkje ser håp for morgondagen.*

*Fredens Gud,
lei verdsleiarane inn på fredsvegen. Gje vilje og visdom til fred, gje trøyst til sørgjande og håp til alle. Lat ditt rike kome. Amen.*

Ragnhild Jepsen blei vigsla til biskop i Bjørgvin bispedømme den 16. april 2023.

Foto: Bjørgvin Bispedømme-kontor.

– Det er ei kraft i oppstoda som kallar til forandring

Ragnhild Jepsen blei vigsla til biskop i Bjørgvin bispedømme den 16. april 2023. H.M. Kong Harald, representantar frå det offisielle Noreg og kyrkjeleiarar frå inn- og utland deltok.

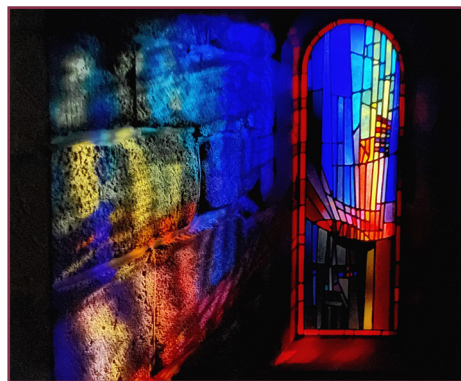
– Dei blanke dagane ligg framfor oss! Slik starta Jepsen si fyrste preike som biskop i Bjørgvin. Preika handla om disiplane sitt møte med den oppstadne Jesus. Jepsen fortalde om disiplane som strevde med å finne att livsrytmen etter at Jesus døyde på korset.

Når disiplane etterkvart skjønar at dei har møtt den oppstadne Jesus, forstår dei at liva deira vart endra. – Det er ei kraft i oppstoda som kallar til forandring. Som kyrkje treng vi å fortelje kvarandre om iver og vilje til endring der evangeliet oppmodar oss til å gå med dei som treng oss, og bli verande hjå dei som ikkje har krefter til å gå, fortsette Jepsen i preika.

– Vi treng å høyre kallet om å stå opp mot uretten; om å vere Jesu hjerteslag i verda.

Ragnhild Jepsen blir vigsla til biskop i Bjørgvin bispedømme. Foto: Bjørgvin bispedømme

Fagdag i åndelig veiledning ble avholdt i Oslo

Foto: Bispemøtet/TB

Fagdag i åndelig veiledning

I mai inviterte Bispemøtet til fagdag i åndelig veiledning. Fagdagen ble holdt på MF og May Bente Stuart Matre, holdt dagens hovedforedrag med tema: «Åndelig veiledning i møte med mørket – når livet og troen går gjennom mørkt og tungt landskap».

Kirkeasyl og respekten for kirkerommet

Et samlet Bispemøte ga i mai sin tilslutning til uttalelsen fra preses i Den norske kirke, generalsekretær i Norges Kristne Råd og generalsekretær i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn den 14. april 2023 mot at Justis- og beredskapsdepartementet har trukket tilbake instruksjonen om ikke å hente ut kirkeasylanter med makt.

Bispemøtet i Den norske kirke uttrykte at de deler Justis- og beredskapsdepartementets ønske om at kirkeasyl ikke er en ønsket situasjon. Men uttrykte en protest mot unødig maktutøvelse i et hellig rom. Bispemøtet sa videre at kirkeasyl bygger på en tusenårig tradisjon hvor mennesker i en desperat livssituasjon søker til et hellig rom for beskyttelse.

Statuen av biskop Rosemarie Köhn er laget av billedhugger Merete Sejersted Bødtker.

Foto: Dnk

Statue av biskop Rosemarie Köhn avduket

Den vakre statuen av biskop Rosemarie Köhn er nå på plass utenfor Hamar Domkirke. Den ble avduket på dagen 30 år etter hennes innsettelse som vår første kvinnelige biskop samme sted, den 21. mai. Statuen er laget av billedhugger Merete Sejersted Bødtker.

Preses sa i sin tale: «Dette er eit monument som vil stå som eit verdig minne om den første kvinne som vart biskop i Den norske kyrkja. Ho vart også ein biskop som tok mykje av belastningen med å opne for at menneske med LHBTQ+ identitet skulle kjenne seg heime i kyrkja, og at dei som er kalte og kvalifiserte til det, også er velkomne til å gjere teneste i kyrkja. Dette monumentet er ein inspirasjon og ei utfordring til å drøyme og til å handle vidare, slik at også vi alle kan skape noko nytt, noko godt og noko ope og levande. Der vi er, som dei vi er, for alt og alle vi lever saman med.»

Norge i tusen år

Preses i Den norske kirke ble oppnevnt som medlem i hovedkomiteen for nasjonaljubileet i 2030. I 2030 er det nasjonaljubileum: Norge i tusen år. Dette året er det tusen år siden Olav den hellige falt i slaget på Stiklestad, som markerer et viktig vendepunkt i norsk historie.

Åpne dører for aksjonister i Oslo

Fra Preses Olav Fykse Tveits Facebookside: «Var innom Trefoldighetskirken og Akersgata i ettermiddag. Snakka med samiske ungdommer som står på for si sak, og får stor oppmerksomhet om urfolks

rettar som er bekrefta i Høgsterett med tanke på Fosen-saka. I Trefoldighetskirken er dørene opne 9-21, og elementære behov som drikke, varme, toalett er tilgjengeleg. Og nokon å snakke med. NRK ville ha ein kommentar, og eg gjentok budskapet frå kronikken leiaren i Samisk kirkeråd og eg skreiv. Det handlar om urfolks rettar og om rettsstaten. Og forsoning.»

Fornorskningshistorien må frem i lyset

- Den norske kirke tar historien på alvor, og vil arbeide grundig med oppfølging av sannhets- og forsoningskommisjonens funn. Fornorskningspolitikken var og er et overgrep i strid med det kristne budskapet, sa preses Olav Fykse Tveit da Stortingets sannhets- og forsoningskommisjon la frem sin rapport.

- Dette er et sannhetens øyeblikk for Norge. Som storsamfunn må vi nå lære av det rapporten presenterer. Vi i Den norske kirke blir utfordret til selvkritikk, og om kirken har tatt konsekvensene av det som skulle være kirkens budskap og verdier. Kommisjonen har gransket statens fornorskningspolitikk og konsekvensene av den. Fornorsknings-

politikken rammet særlig samer, kvener/norskfinner og skogfinner.

«Sannhet og forsoning» er rapporten som Stortingets sannhets- og forsoningskommisjon la frem i juni.

Til Hamarøy for å lytte og lære

- Hele Norge har tapt, sa Dagfinn Høybråten. «Her sier vi at alle er rammet. Alt er tapt.» Ordene møtte preses og Sør-Hålogaland biskop da de besøkte Hamarøy kommune og møtte den samiske befolkninga i lulesamisk område bare noen få dager etter Sannhets- og forsoningskommisjonen la fram sin rapport. De reiste til Hamarøy og Tysfjord for å lytte til folks historier og lære mer om uretten som har funnet sted.

Besøket viste at det er en tydelig forventning om at kirken skal være en pådriver for forandring i storsamfunnet og at kirkens kraft skal bidra til at flere tar ansvar. Preses og hans reisefølge fikk erfare at det var mange følelser og mye vonde historier som kom frem, noe som også er beskrevet i rapporten.

- Heile kyrkja må svare saman på rapporten til Sannhets- og forsoningskommisjonen, og denne turen forpliktar oss til å følgje opp. Det var viktig at vi kom til Tysfjord og at vi kom dit saman med representantar for Sør-Hålogaland bispedøme og Samisk kyrkjeråd, sa preses.

Preses Olav Fykse Tveit velsignar kyrkjegamma på Drag under besøket i Hamarøy kommune.

Foto: Bispemøtet / TB

Preses bekranset minnesmerket over grenselosenes virksomhet under 2. verdenskrig. Foto: Bispemøtet / TB

Konsert med Ronja-Katrin Larsen i Drag kyrkje. Ho fortalte gjennom musikken om sine opplevingar av tap og urett.

Foto: BM/TB

Olavsfest 2023

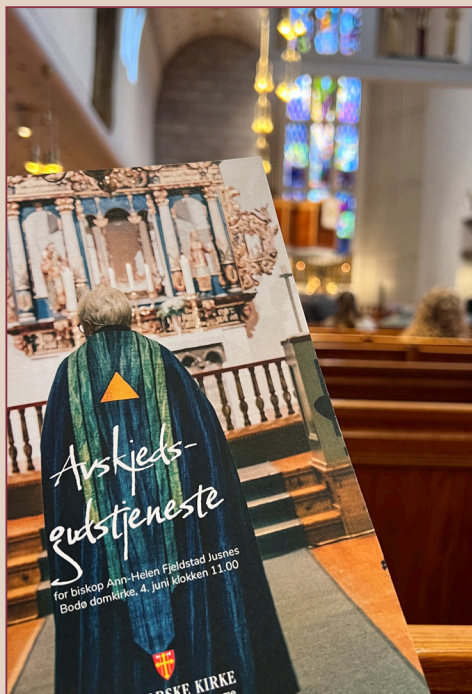
«Tillit» var tema under Olavsfest 2023. Og i sin åpningstale påpekte preses at «tillit handler om forventning til at det gode kan skje. At du, og eg, og vi saman, kan gå vidare inn i framtida med tru - på framtida. Ja, for tillit er faktisk det same som tru. Vi må ha trua på andre, og andre må ha trua på oss. Vi må ha trua på at det går».

Under Olavsfest var det visning av filmen «Samiske fortellinger om rett og urett» med påfølgende panelsamtale. Filmen er produsert av Frode Vestad og gir et dypdykk i de mange lag av problemstillinger som rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen tar opp. I Tysfjord samler alle problemstillingene seg i fortidens hendelser og politikk med følger for dagens realiteter.

Tre av dem som har sentrale roller i filmen deltok i en sterk og berørende samtale etterpå, noe mange i salen gav uttrykk for. Preses ledet samtalen med Anne Gurák, Rolf Steffensen og Anna Kuoljok.

Foto: Olavsfest

Biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes ble takket av i en avskjedsgudstjeneste i Bodø domkirke.

Foto: Dnk

Biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes takket av

Søndag 4. juni ble biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes takket av i en avskjedsgudstjeneste i Bodø domkirke.

Ann-Helen Fjeldstad Jusnes har vært ansatt i Den norske kirke siden 1984. Hun ble tilsatt som biskop i Sør-Hålogaland 17. september 2015 og 24. januar 2016 ble hun innsatt i Bodø domkirke med H.M. Kong Harald tilstede.

Biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes.

Jusnes har vært en tydelig stemme i kirken og i det offentlige ordskifte.

I sin tale til biskopen sa preses: «Ikkje alle har valspråk for bispetenesta. Det har du, og du har ikkje vore forlegen for å skape ei forventning til deg med dei tre orda: Nåde, nærvær og nordvind. Når vi høyrer det i dag, er det som ein profeti som du og Vårherre har oppfylt. Dette har prega di bispeteneste. Vi merkar at du har latt deg sjølv forme av dette valspråket, og gitt uttrykk for at du sjølv treng det alle dei tre uttrykka inneber».

Slå ring om Pride

I forbindelse med Oslo Pride skrev preses kronikken «Slå ring om Pride» som blant annet ble publisert på NRK.no. Der skriver han om årets pride-markeringer og redegjør for hvorfor han selv ville gå i pride-paraden.

Preses påpekte at det var et spesielt alvor over markeringene dette året, ett år etter terroren i Oslo som spesielt var rettet mot mennesker med LHBTQ+-identitet. Han skrev også at det er en sterk bølge av polarisering og motvilje mot skeive i ulike deler av verden.

- Heile samfunnet må delta i å skape trygge rom, der alle kan vere seg sjølv. Kyrkja har eit spesielt ansvar. Årets pride-markeringar er ei tid for å samlast, ei tid for å ta vare på kvarandre. Vi feirar og gler oss over mangfaldet.

Uviljen mot skeive blir brukt som motivasjon for vald, forklarar han. Uviljen finst i nye lover som ekskluderer, diskriminerer og kriminaliserer skeive.

Preses Olav Fykse Tveit i Pride-paraden i Oslo.

Foto: Dnk

Leder av Oslo Pride, Dan Bjørke, i samtale med Olav Fykse Tveit, mens de intervjues av NRK.

Foto: Bispemøtet / Berbom

Konferansen av europeiske kirker

Delegater fra 113 medlemskirker i KEK og flere partnerorganisasjoner samlet seg under temaet «Under Guds velsignelse skaper vi framtida» på generalforsamlingen i Konferansen av europeiske kirker (KEK) i Tallinn, Estland, fra 14. - 20. juni 2023.

Den norske kirkes delegasjon bestod av biskop Kari Mangrud Alvsvåg, Thomas Raadin Iversen, Pål Kristian Balstad og Berit Hagen Agøy (som deltok for Oddny Irene Miljeteig). I tillegg deltok Andreas Henriksen Aarflot som utgående medlem av Governing Board, og Atle Sommerfeldt som medlem av finanskomiteen. Einar Tjelle og Beate Fagerli deltok fra sekretariatet. Norges Kristne Råd ved Erhard Hermansen, Kjell Riise fra Norske kirkeakademier og Miriam Stålsett Follesø i KEKs kommunikasjonsteam.

Fosterdiagnostikk

Bispemøtet har tidligere understreket at lovendringen i bioteknologiloven i 2023, er en stor prinsipiell endring siden fosterdiagnostikk tidligere var forbeholdt en særskilt gruppe gravide basert på en medisinsk risikovurdering.

Bispemøtet har uttrykt bekymring for at lovendringen kan føre til et mindre mangfoldig samfunn, hvor levedyktige fostre med ulike tilstander velges bort på grunn av sine egenskaper.

Bispemøtet drøftet saken på sitt møte i mai, og ønsker å bidra til en bredere offentlig samtale om hvilke følger den nye praksisen har for menneskeverdet og for forståelsen av mangfold, svakhet og sårbarhet, samt autonomi og avhengighet i vårt samfunn. (Les mer sak BM 25/23).

Arendalsuka - gode samtaler på kirkeskipet

Kirkeskipet ankret, som vanlig, opp i pollen i Arendal under Arendalsuka. På skipet ble det rom for mange gode samtaler.

Biskop Ragnhild Jepsen ledet samtalen om biskopenes unnskyldning for den skade og smerte som kirken har påført mennesker med LHBT+-identitet.

Preses Olav Fykse Tveit møtte barne- og familieminister Kjersti Toppe, til en samtale om vår felles kulturarv frem mot nasjonaljubileet i 2030. De samtalte om kirkebyggene, felles verdier og jubileet.

Barne- og familieminister Kjersti Toppe (bildet) på Kirkeskipet.
Foto: Dnk

Biskop Ragnhild Jepsen i samtale med Solveig Gjesdal i Skeivt kristent nettverk
Foto: Dnk

Én kropp, én ånd, ett håp

Urfolk, minoriteter og et sterkt møte med konsentrasjonsleiren Auschwitz var noe av det som sto på agendaen da Det lutherske verdensforbunds trettende generalforsamlingen ble arrangert i Krakow den 12. - 20. september. Generalforsamlingens hovedtema var denne gangen: Én kropp, én ånd, ett håp.

LWF er et globalt fellesskap av lutherske kirker. Det er 150 medlemskirker fra 99 land. LWFs generalforsamling avholdes normalt hvert sjette år. Dette er den trettende generalforsamlingen siden organisasjonen ble stiftet i 1947.

Den norske kirkes delegasjon var: Kristine Sandmæl, Kristin Gunleiksrud Raaum, Sara Ellen Anne Eira, Olav Fykse Tveit, Kari Mangrud Alvsvåg, Nora Antonsen, Harald Skoglund Dahler, Tron Fagermoen, Helge S. Gaard, Berit Hagen Agøy.

Apell på Ukarinas plass i forbindelse med Ukarinas uavhengighetsdag. Foto: DNK

Kamp for rettferdig fred i Ukarina

Ukrainske flagg farget Karl Johans gate gul og blå på Ukrainas uavhengighetsdag 24. august. Dagen ble markert med verdens første ukrainske barnetog i Oslo sentrum. Barnetoget gikk fra Eidsvolls plass ved Stortinget til slottet og tilbake.

- Fedrar og mødrer ofrer seg i kampen for borna sin fridom. Denne kampen må vi støtte, sa preses Olav Fykse Tveit i sin appell på Ukraina plass.

Sammen om å forbygge selvmord

I september møttes representanter fra LEVE og Den norske kirke til samtaler rundt hvordan vi

kan samarbeide for større åpenhet og mindre skam knyttet til selvmord i Norge. Denne tematikken vil bli drøftet videre med biskopene.

Foran fra venstre: Seksjonsleder for diakoni og samfunn, Wenche Fladen Nervold, generalsekretær i LEVE, Knut Harald Ulland, preses i Bispemøtet, Olav Fyske Tveit. Bak fra venstre: Leder i LEVE forebygging, Nina Danielsen og teologisk rådgiver for Bispemøtet, Thomas Berbmom.

Foto: Bispemøtet / A.K. Riise

Den norske kirke og LEVE ønsket å identifisere områder for mulig samarbeid for å styrke arbeidet for etterlatte etter selvmord, og styrke det selvmordsforebyggende arbeidet i Norge.

Domprost Gudmund Waaler og prostiprest Vibeke Bergsjø Aas fikk Olavstipendet 2024.

Foto: Dnk

Olavstipendet

Domprost Gudmund Waaler og prostiprest Vibeke Bergsjø Aas får Olavstipendet 2024.

Gudmund Waaler skal med Olavstipendet undersøke kirkens rolle i krisehåndtering ved ulykker og katastrofer – og Vibeke Bergsjø Aas skal forske på hva «trygge rom» betyr for transpersoner i Den norske kirke.

Dette er to ulike tema der kirken har behov for økt kompetanse, og de er svært relevante for at kirken skal kunne løse oppgavene sine på en god måte.

Waaler starter sitt prosjekt i januar 2024, mens Aas starter prosjektet sitt i oktober.

Kansellisjef Frode Solberg overrakte ordenen til preses Olav Fykse Tveit.

Foto: Dnk

Kommandør av Den Kongelige Norske Fortjenstorden

Den norske kirkes ledende biskop tildeles ordenen for sitt arbeid med dialog og fredsskapende arbeid som generalsekretær i Kirkenes Verdensråd. Fra 2010 til 2020 var han generalsekretær i den internasjonale organisasjonen Kirkenes Verdensråd, som har hovedkontor i Genève. Olav Fykse Tveit ble tildelt utnevningen for særlig fortjenstfullt virke for Norge og menneskeheten som norsk og internasjonal kirkeleder, og for sin innsats for å fremme internasjonalt freds- og forsoningsarbeid og tverrkirkelig dialog.

Historisk fellesuttalelse fra religiøse ledere og representanter fra skeive organisasjoner.

Foto: STL

Fellesuttalelse

I ett år, siden 25. juni-angrepet i Oslo, har religiøse ledere og representanter for skeive organisasjoner, samt religiøse skeive, hatt jevnlig dialogmøter. Dialogen kom til uttrykk i en fellesuttalelse fra religiøse ledere, representanter fra skeive organisasjoner og skeive religiøse.

I uttalelsen heter det blant annet:

«Sammen har vi besluttet i større grad å vektlegge det vi er enige om og lytte til hverandres levde liv. Det betyr ikke at religiøse tradisjoner med ett endrer teologi og syn på eksempelvis ekteskapet, eller at skeive skal slutte å utfordre religiøs lære eller praksis som de mener er problematisk. Det skal være rom for diskusjoner og uenighet, men det er ingen grunn til at disse uenighetene skal være så dominerende at de utelukker fellesskap og respekt.

Vi ønsker å stå opp for hverandre når noen av oss blir utsatt for angrep. Særlig virkningsfullt er det når vi forsvarer noen innenfor vår egen religion som blir rammet, og derfor er det viktig at vi tar ansvar og viser solidaritet når det skjer.»

«Stopp krigen» - solidaritetsmarkering ved Stortinget. Foto: Dnk

Sivile liv må beskyttes

I en appell foran Stortinget fordømte preses Hamas sin brutale terror mot sivile. Han sa at Israel har plikt til å forsvare sine innbyggere, og at krigens folkerett må respekteres for å beskytte sivile. – Alt som er mulig må gjøres for å stoppe denne katastrofen.

Solidaritetsmarkeringen ble et sjeldent bredt fellesarrangement. Organisasjonene som stod bak var Amnesty, Leger Uten Grenser, Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, Den norske kirke, Norsk Folkehjelp og LO.

Biskop Svein Valle, H.M. Kong Harald og preses Olav Fykse Tveit foran Bodø domkirke.

Foto: David Engmo/NTB

- Folk trenger kirka og kirka trenger folk

Det var en fullsatt Bodø domkirke da Svein Valle ble vigset til biskop i Sør-Hålogaland bispedømme søndag den 19. november 2023. Kongen var også til stede i kirken sammen med biskoper og andre gjester fra inn- og utland.

– Samfunnet i dag skriker etter meningsfulle fellesskap, barn og unge sliter med psykiske plager og vi ser voksne lete etter mening. Her har kirka mye å bidra med. Det skal være folk i kirka. Folk trenger kirka og kirka trenger folk, sa Svein Valle. – Kirken kan gi fellesskap, håp og det å få lov til å være i en sammenheng der man kan være seg selv, komme som den man er og hvor man kan oppleve evangeliet.

Kirke-skole samarbeid

Det er en lang tradisjon med samarbeid mellom skole og kirke, men dette er også stadig en kilde til debatt. Mange steder er det et godt og velfungerende samarbeid mellom den lokale menigheten og skolen(e). Det finnes antakelig også en del usikkerhet både fra skolens og kirkens side på hvor omfattende dette samarbeidet kan være, til tross for at det er en tydelig åpning i skolens læreplan for at skolen kan dra nytte av kirken som faglig ressurs.

Bispemøtet i oktober drøftet dette, og det var kirkerådets leder Kristin Gunleiksrud Raaum som innledet til samtale. Bispemøtet vil inspirere og oppmuntre til fortsatt skole - kirkesamarbeid lokalt, og anerkjenner det gode arbeidet som gjøres i mange lokalsamfunn.

Handlingsrommet som finnes i skolens formålsparagraf og læreplaner kan tas enda bedre i bruk gjennom jevnlig kontakt og forankring i lokale planer for skolekirkesamarbeid. (Les mer sak BM 37/23).

Kirkens rolle i sivilsamfunnets totalberedskap

Regjeringen oppnevnte 21. januar 2022 en totalberedskapskommisjon for å vurdere og fremme forslag til hvordan samfunnets samlede ressurser kan og bør innrettes for å videreutvikle samfunnssikkerhet og beredskap. Kommisjonen leverte 5. juni 2023 sin rapport.

På Bispemøtet i oktober presenterte totalberedskapskommisjonens leder Harald Sunde, rapporten i et internt seminar for biskoper, domproster, stiftsdirektører og Kirkerådets ledergruppe. Deltagerne i seminaret drøftet Den norske kirkes rolle i sivilsamfunnets totalberedskap. (Les mer sak BM 41/23).

Sørsamisk helsekonferanse

I november ble det arrangert Sørsamisk helsekonferanse i Stjørdal kommune. Konferansen tok blant annet opp de helsemessige konsekvensene av Fosen-saken og rapporten til Sannhets- og forsoningskommisjonen.

I sitt foredrag sa preses blant annet at det er trist å høre at det er så masse samehets som er trigget av rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen. Det er også viktig med økt kunnskap om dette, og at vi får høre om hvor dramatisk dette er.

Preses Olav Fykse Tveit, Ungdomsleder i NSR og leder for Fosen-aksjonene Elle Nystad og sametingsråd Maja Kristine Jåma.

Foto: Dnk

Forsoningsarbeidet må få nødvendig tid

Preses Olav Fykse Tveit og Nord-Hålogaland biskop, reiste i november til Børselv, Lakselv og Karasjok. Målet med reisen var å snakke med berørte av fornorskningspolitikken om forsoning.

I løpet av reisen møtte de representanter for kvenske og samiske organisasjoner, institusjoner og kirkeliv. De møtte også representanter fra Sametingsrådet, sametingspresidenten og ordførere.

– Jeg ønsket å oppleve det rike samiske og kvenske kirkelivet slik at jeg forstår det bedre. Det ble et viktig møte med tradisjoner gjennom gudstjenester og salmesang, sa Fykse Tveit.

Preses og biskop i Nord-Hålogaland Olav Øygard besøkte blant annet Kvensk institutt, Samisk nasjonal kompetansetjeneste og Riddu Duottar Museat.

– At Sametinget også vil ta imot to biskoper, og at jeg får møte sametingspresidenten er veldig gledelig. Det er viktig for meg å lytte og lære av historiene og opplevelsene som både samer og kvener har opplevd gjennom generasjoner, sa han i forbindelse med reisen.

Biskop Olav Øygard, Terje Aronsen og preses Olav Fykse Tveit.

Foto: Den norske kirke

Møte med sametingspresident Silje Karine Muotka og representanter for Sametingsrådet.

Foto: Dnk

His Excellency Yevstraty, Metropolitan of Bila Tserkva, deputy head of the department for external church relation, biskop Kristian Bjørnsson fra den islandske kirke, Olav Fykse Tveit, His Beatitude Epiphaniy, Metropolitan of Kyiv and all Ukraine, erkebiskop i Svenska kyrkan, Martin Modeus, og Bishop Pavlo Shvarts fra den lutherske kirke i Ukraina.

Møte med ukrainske kirkeldere

Det ble et viktig møte mellom kirkeldere fra Ukraina og noen nordiske kirker, i desember. Å få høre direkte fra dem selv om krigens grusomheter og følger, men også om kirkens rolle i en slik krise var tema for møtet.

Ukrainske kirker trenger støtte, slik som hele samfunnet gjør det.

Samtidig viste møtet også at det lever en sterk tro og et håp om rettferd og fred i kirken og samfunnet. Erkebiskopen i Uppsala inviterte til Lucia-fest og bønn for fred.

Åpningsgudstjeneste på Kirkemøtet.

Foto: Dnk

Introduksjon til virksomheten

Bispemøtet er et sentralkirkelig organ for samordning av biskopenes tjeneste. Gjennom Bispemøtets arbeid utøver biskopene et samlet kollegialt lederskap i Den norske kirke lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Bispemøtets organisasjon

Bispemøtet ledes av preses. Det velges et arbeidsutvalg for to år av gangen. Arbeidsutvalget har i 2023 bestått av preses Olav Fykse Tveit, biskop Ingeborg Midttømme (visepreses), biskop Jan Otto Myrseth, biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes (til 16.februar 2023) og biskop Kari Veiteberg (varamedlem fra 16.februar 2023). Varamedlem møter fast.

Bispemøtets sekretariat

Bispemøtets sekretariat har fem fulltids ansatte. Sekretariatet ledes av generalsekretær Elise Sandnes, og består ellers av administrativ rådgiver Ann Kristin Riise og tre teologiske rådgivere, Marita Solberg Bjerke, Thomas Berbom og Sven Thore Kloster (t.o.m. august 2023) og Helge Kollerøs Nylenna (fra september 2023).

Bispemøtets sekretariat har kontor i Kirkens hus og samarbeider tett med Kirkerådets sekretariat. Gjennom året er det gjennomført flere digitale fellesmøter mellom Kirkerådets ledergruppe, stiftsdirektører og biskopene. Bispemøtets tildeling til drift er på 10,6 mill. kroner, inkludert lønnsmidler til preses, sekretariatet og Olavsstipendiat. Kroner 850.000 er til programmet Veien til vigsling og ca. 0,5 mill. til innføringskurs for nye prester og proster, og annen etter- og videreutdanning (EVU).

	
Preses i Bispemøtet OLAV FYKSE TVEIT	Generalsekretær i Bispemøtet ELISE SANDNES
	
Teologisk rådgiver, Bispemøtet THOMAS BERBOM	Teologisk rådgiver, Bispemøtet MARITA SOLBERG BJERKE
	
Teologisk rådgiver, Bispemøtet SVEN THORE KLOSTER	Sekretær i Bispemøtet ANN KRISTIN RIISE
	
Seniorrådgiver, Bispemøtet HELGE KOLLERØS NYLENNA	<i>Bispemøtets sekretariat</i>

Samordning av den regionale bispetjeneste

Veien til vigsling

Veien til vigsling (VTV) er et praktisk-kirkelig innføringsprogram for studenter og andre som vurderer å bli prest, diakon, kateket eller kantor i Den norske kirke. Veien til prestatjeneste (VTP) startet med ordinasjonssamlinger i 1999 og i 2021 utvidet til også å omfatte stiftspraksis. Fra 2018 ble Veien til vigslet tjeneste (VTVT) inkludert i programmet som del av ordinasjonssamling 2. I 2021 endret hele programmet navn til Veien til vigsling (VTV), og ordinasjonssamlingene endret navn til vigslingssamlinger.

Biskopene i Den norske kirke er gjennom Bispemøtet ansvarlig for driften av Veien til vigsling. Gjennomføringen av programmet skjer i samarbeid med bispedømmerådene, Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo, MF vitenskapelige høyskole og VID vitenskapelig høgskole (inkl. Kirkelig utdanningssenter i Nord). Biskopene legger til grunn at godkjent gjennomføring av Veien til vigsling er normalordning for å bli vigslet til tjeneste i Den norske kirke.

Vigslingssamlinger

De regionvise vigslingssamlingene ble som tidligere gjennomført i uke 25. Region Øst var på Sanner hotell på Granavollen, region Vest på Nordhordland folkehøgskole på Frekhaug, og region Nord på Molde folkehøgskole. Region Øst og Vest hadde én overnatting per samling, mens region Nord hadde to overnattinger. Erfaringen viser at én overnatting ble i korteste laget, spesielt for biskopene, som skulle ha mange samtaler på kort tid.

Det lokale programmet varierte, men alle samlingene var innom følgende tema på en eller annen måte:

- Tverrfaglighet
- Stabsfellesskap
- Hva er VTV
- Kall og vigsling
- Forventninger til arbeidshverdagen og tjenesten
- Å leve som vigslet medarbeider
- Tjenestens kilder
- Sårbarhet og grenser i tjenesten
- Lokalt bispedømme

Det var totalt 71 deltakere på vigslingssamling 1, og 107 deltakere på vigslingssamling 2. Dette er en økning fra 2022.

Stiftspraksis

Stiftspraksis er et element i avsluttende praktikum for prestestudentene, og en del av VTV. Studentene utfører i denne praksisperioden selvstendig prestatjeneste i menighet, og gjennomføringen skjer i samarbeid mellom lærestedene og bispedømmene. Studentene skal i løpet av eller

Illustrasjonsfoto: Dnk

rett i etterkant av praksisperioden gjennomføre vigslingssamling 3, med samtale med biskop. I 2023 var det 61 studenter som gjennomførte stiftspraksis.

Innføringskurs for nye prester

Innføringskurs 1 og 2 for nye prester ble gjennomført i uke 39, i Oslo bispegård. Hvert kurs hadde ett døgn varighet, med felles nattverd-gudstjeneste i Grønland kirke som avslutter kurs 1 og åpner kurs 2. I 2023 var det 24 deltakere på kurs 1 og 35 på kurs 2.

Kurs 3 består av det ordinære etter- og videreutdanningskurset Prest og teologi i praksis, del 1. Dette arrangeres på omgang av lærestedene. I 2023 hadde TF ansvar for kurset, og det ble gjennomført på Granavolden over tre dager i oktober. Det var totalt 20 deltakere fra innføringsprogrammet.

Innføringskurs for nye proster

Kurs for nye proster ble tidligere arrangert av departementet, men fra 2016 har Bispemøtet hatt ansvar for kursene. De arrangeres årlig, men pga. mange nye proster ble det i 2023 arrangert to kurs, i mars og i desember. Det deltok henholdsvis 9 og 12 proster på kursene, som gikk over to dager. Kirkerådet bidro i planlegging og gjennomføring av kurset.

Innføringskurs for nye biskoper

Bispemøtet arrangerte 8.-9.juni felles innføringskurs for ny biskop i Hamar Ole Kristian Bonden og ny biskop i Bjørgvin Ragnhild Jepsen. Domproster og stiftsdirektører deltok sammen med de nye biskopene. Kurset ble gjennomført i samarbeid med Kirkerådet.

Kompetanseutvikling i presteskapet

Biskopenes ledelse av prestedtjenesten innebærer også et ansvar for prestenes etter- og videreutdanning (EVU). Den sentrale samordningen av arbeidsgiverpolitikken på området ble i 2014 gitt til Bispemøtet. Etter- og videreutdanningen skal bidra til at prestene er faglig oppdatert i møte med utvikling innenfor kirke, teologi og samfunn.

Sentralt etterutdanningsutvalg (SEU) er et parts-sammensatt organ for drøfting og informasjon hjemlet i hovedavtalen og hovedtariffavtalens krav til ordninger for medbestemmelse.

Bispemøtet oppnevner medlemmer av SEU på arbeidsgiversiden, og ivaretar sekretariatsfunksjonene. SEU hadde tre møter i 2023, og har vært ledet av biskop Ragnhild Jepsen.

Kompetanseutviklingsplanen som i dag legger grunn for EVU-arbeidet ble vedtatt og godkjent i 2020. I planverket tydeliggjøres det hvilke kursområder Bispemøtet gjerne ønsker kurs innenfor i planperioden. Nasjonal kompetanseutviklingsplan er publisert i heftet

«Prest og kompetanse» som ligger ute på nett på Bispemøtets hjemmesider. Det gjør også «standardiserte vilkår for deltagelse i EVU».

Bispemøtet har en samhandlende rolle i arbeidet med EVU og har en jevnlig dialog med EVU kontakter ved bispedømmekontorene.

Kompetanseutviklingsplaner for de enkelte bispedømmer utarbeides regionalt og kunngjøres i bispedømmene. Bispemøtet legger disse ut på sine hjemmesider fortløpende. Arbeidet med regionale kompetanseplaner pågår i de fleste bispedømmer og legges fortløpende ut lokalt og nasjonalt.

Også i 2023 har BM hatt observatørrolle i Kompetanserådet som er etablert i samarbeid mellom flere av lærestedene og Presteforeningen. Dette er nyttig med tanke på samhandling og informasjonsflyt innenfor EVU feltet.

Det har også i 2023 vært avholdt møte mellom Bispemøtet og lærestedene for å styrke samhandlingen omkring EVU-arbeidet og videre kursutvikling innenfor presteskapet.

I 2023 har det også blitt påbegynt et arbeid med utvikling av EVU feltet i forhold til organisasjonsutvikling i Den norske kirke. Dette har omfattet en begynnende kartlegging av EVU-tilbud i hele kirken.

EVU kurs utlyst 15. mars 2023

- Prest og teolog i praksis (TF)
- Pastoralklinisk utdanning (MF)
- Funksjonshemming og kirken (VID)
- Å leve av sin tro (MF/TF/VID)

EVU kurs utlyst 15. september 2023

- Spesialprest i et livssynsåpent samfunn (TF)
- Økoteologi og bærekraft (VID)
- Åndelig veiledning (NLA)

Illustrasjonsfoto:
Torstein
Kiserud

Arbeidsveiledning - ABV

Ordningen med ABV har som formål å bidra til kvalitet i og fortsatt motivasjon for kirkelig tjeneste, og ivareta den enkelte ansatte i behovet for kontinuerlig utvikling og læring. Den skal bidra til å styrke den enkeltes faglige og kirkelige identitet i tjenesten.

Gjennom tjenesten samler kirkelig ansatte opplevelser av mange slag. Det vil ikke minst gjelde i møte med mennesker i ulike situasjoner. Gjennom systematisk refleksjon kan man utvikle kunnskap og innsikt med tanke på liknende situasjoner senere. Kirkelig ansatte står ofte alene i krevende tjenesteoppgaver. Arbeidsveiledning gir mulighet til personlig bearbeiding, den kan forebygge helseproblemer og virke rekrutterende og motive- rende og for videre tjeneste.

ABV gir kirkelige ansatte mulighet til å styrke og utvikle personlig, faglig og kirkelig identitet med tanke på tjenesten og dens ulike relasjoner. ABV er en innarbeidet og mye brukt metode for å gi ansatte mulighet til refleksjon over egen tjeneste, og bidrar både til kvalitetssikring, motivasjon og rekruttering til arbeidet.

Bispemøtet samarbeider med KA og kirkever- gene om arbeidsveiledning for prester og andre kirkelige tilsatte.

Sammen med KA har Bispemøtet oppnevnt et nasjonalt fagråd for ABV. Fagrådet ledes av biskop Olav Øygard og nesteleder er Linn Maria Kierulf (KA). I fagrådet sitter også Ingeborg Nordlund, Monika Halsør, Anne Beate Tjentland, Jon Marius Kobro Hammer, Lars Peder Holm. Bispemøtet har sekretariatfunksjon for fagrådet.

Fagrådet har hatt fire møter i 2023, og har blant annet arbeidet med å igangsette et nytt kurs i arbeidsveilederutdanning som utlyses våren 2024. For å ivareta kommunikasjon og god informasjon flyt har fagrådet gjennomført to møter (august og oktober) med de ABV ansvarlige ved bispekontorene. Fagrådet har også hatt møter med Kirkerådets HR-sjef, og prost Brita Hardeberg som har fått Olavstipendet for å forske på ABV.

Fagrådet gjennomførte i oktober 2023 digital fagdag for alle arbeidsveiledere, og samarbeidet med bispedømmene om dette.

Det er i 2023 gjennomført en rapportering om ABV. Rapporten viser at det i 2023 har vært 202 ABV-grupper i Den norske kirke. Det var totalt 570 personer som deltok i ABV i 2023.

Visitaser og vigslinger

Bispedømme	Visitaser	Sokn -2021	Vigsling Prest	Vigsling Diakon	Vigsling Kateket	Vigsling Kantor	Vigslinger totalt
Nord-Hålogaland	5	62	5	0	2	1	7
Sør-Hålogaland	2	83	5	1	0	0	6
Møre	4	95	5	2	0	0	7
Nidaros	6	119	8	0	0	0	8
Bjergvin*	0	176	8	1	2	1	11
Stavanger	8	89	3	3	0	0	6
Hamar	1	162	5	1	0	0	6
Tunsberg	4	100	5	2	1	1	8
Agder og Telemar	8	110	5	4	1	1	10
Oslo	4	59	6	5	0	0	11
Borg	4	109	7	0	1	2	8
Sum	46	1164	62	19	7	6	94

* Grunnet skifte av biskop gjennomførte ikke Bjergvin noen visitaser i 2023.

Representasjon

Råd og utvalg

Bispemøtet oppnevner biskoper til deltakelse i ulike råd og utvalg. I tillegg oppnevnes biskoper av andre organer til deltakelse i ulike sammenhenger. Der ikke annet er angitt, er domprosten vara.

Bispemøtets arbeidsutvalg 2022-2023:
Olav Fykse Tveit, Ingeborg Midttømme (vise-preses), Ann-Helen Fjeldstad Jusnes (til 16.02.2023), Jan Otto Myrset (varamedlem/ medlem fra 16.02.2023) og Kari Veiteberg (varamedlem fra 16.02.2023).

Verv oppnevnt eller foreslått av Bispemøtet eller i medhold av kirkeordningen

Bispemøtet hadde i februar en helhetlig gjennomgang av biskopenes representasjon i råd og utvalg (sak BM 16/23)

- Kirkerådet: Preses med vara visepreses (regulert av forretningsorden). Dette inkluderer Kirkerådets AU og Arbeidsgiverutvalget (AGU)
- Mellomkirkelig råd: Preses Olav Fykse Tveit med vara Borg biskop Kari Mangrud Alvsvåg.

Etter initiativ fra preses og Borg biskop ble vedtaket omgjort i desember 2023: Bispemøtets arbeidsutvalg oppnevnte Borg biskop Kari Mangrud Alvsvåg som medlem i Mel-lomkirkelig råd med preses Olav Fykse Tveit som vara (BMAU 30/23)

- Samisk kirkeråd: Nidaros biskop (rotasjon mellom de tre nordligste bispedømmer) (2021-25).
- Nemnd for gudstjenesteliv: Tunsberg biskop Jan Otto Myrseth med vara Oslo biskop Kari Veiteberg.
- Leder av styringsgruppen for «Veien til vigsling» (STVTV): Hamar biskop Ole Kristian Bonden med vara Sør-Hålogaland biskop Svein Valle.
- Leder av Fagråd for ABV: Nord-Hålogaland biskop Olav Øygard med vara domprosten (2023-2027)
- Kontaktmøte (nasjonalt): Agder og Telemark biskop Stein Reinertsen med vara Møre biskop Ingeborg Midttømme
- Sentralt etterutdanningsutvalg (SEU): Bjørgvin biskop Ragnhild Jepsen med vara domprosten
- Arbeidsmiljøutvalget (AMU): Stavanger biskop Anne Lise Ådnøy (2023 - 2024) med vara Sør-Hålogaland biskop Svein Valle
- Samarbeidsrådet for overgrepssproblematikk (SRO): Borg biskop Kari Mangrud Alvsvåg
- Norges kristne råd, styret: Preses med vara visepreses (oppnevnt av KR for perioden 2023 – 25).
- Norges kristne råd, generalforsamling: Preses med vara visepreses (oppnevnt av KR for perioden 2023 – 25).
- IKO representantskap: Hamar biskop Ole Kristian Bonden med vara domprosten
- Medlem av Katolsk-luthersk samtale-gruppe (KATLUSA): Oslo biskop Kari Veiteberg
- Teologisk nemnd: Agder og Telemark biskop Stein Reinertsen
- Nådens fellesskap: Stavanger biskop Anne Lise Ådnøy
- Kontaktutvalget med Human-Etisk Forbund: Biskop em. Halvor Nordhaug (oppnevnt av MKR 2022 – 25)
- Tilleggsgavefondet: Preses Olav Fykse Tveit og generalsekretær Elise Sandnes
- Regionalt samarbeidsutvalg for arbeidslivet - RSA for MF Vitenskapelig høyskole: Oslo biskop Kari Veiteberg
- RSA for VID: Oslo biskop Kari Veiteberg
- RSA for Teologisk fakultet, Universitetet i Oslo: Stavanger biskop Anne Lise Ådnøy.
- European Council for Religious Leaders/regions for peace Europe 2022-2024: Oppnevning av biskop em. Atle Sommerfeldt er forlenget til og med rådsmøtet i 2024. Borg biskop Kari Mangrud Alvsvåg er oppnevnt som nytt medlem.

Verv oppnevnt av BM til utvalg for spesielle oppgaver en avgrenset periode

- LHBT-utvalget: biskop Jan Otto Myrseth (2019-2023)

Verv oppnevnt av andre

- Nasjonaljubileet 2030 – medlem i nasjonal komité oppnevnt av Barne- og familiedepartementet: Preses Olav Fykse Tveit
- Kirkens Nødhjelps styre: Biskop Herborg Finnset, Nidaros (2020-2023).
- Kirkens Nødhjelps representantskap: Biskop Olav Øygard, Nord-Hålogaland (2021-2023) (oppnevnt av KM).
- Bibelselskapets styre: Biskop Olav Øygard, Nord-Hålogaland (2021-2023) (etter forslag fra BM)
- Leder representantskapet i Bibelselskapet: Agder- og Telemark biskop Stein Reinertsen.
- Bibelselskapets valgkomite: Møre biskop Ingeborg Midttømme.
- KA Landsråd: Preses Olav Fykse Tveit og Agder og Telemark biskop Stein Reinertsen (oppnevnt av Kirkerådet, 2021-2025).
- Styret for Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo: Oslo biskop Kari Veiteberg med vara Ingrid Joys (2023-2026)
- Høyskolestyret VID: Tunsberg biskop Jan Otto Myrseth (2023-2024)
- Styret for stiftelsen Diakonhjemmet: Møre biskop Ingeborg Midttømme (2022-2024)
- Valgkomiteen for MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn: Hamar biskop Ole Kristian Bonden
- Representantskapet for Viken: Sør-Hålogaland biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes
- Representantskapet for Nord-Norges Diakonistiftelse: Sør-Hålogaland biskop og Nord-Hålogaland biskop
- Representantskapet i Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsområdet (SKKB): Sør-Hålogaland biskop og Nord-Hålogaland biskop
- Rød Knapp, Stopp volden mot kvinner: Hamar biskop Ole Kristian Bonden
- Nasjonalt kirkelig pilegrimsutvalg: Nidaros biskop Herborg Finnset.

Biskopenes representasjon i utlandet

- 15. januar 2023: Bispevigsling i Visby og Linköping. Biskop Anne Lise Ådnøy
- 2. april 2023: Bispevigsling i Fyens Stift, Odense. Biskop Kari Mangrud Alvsvåg.
- 3. september 2023: Bispevigsling i Mikkeli, Finland. Biskop emerita Solveig Fiske.

Deltakelse i økumeniske organisasjoner

- Kirkenes Verdensråd sentralkomité og eksekutivkomité: Møre biskop Ingeborg Midttømme.

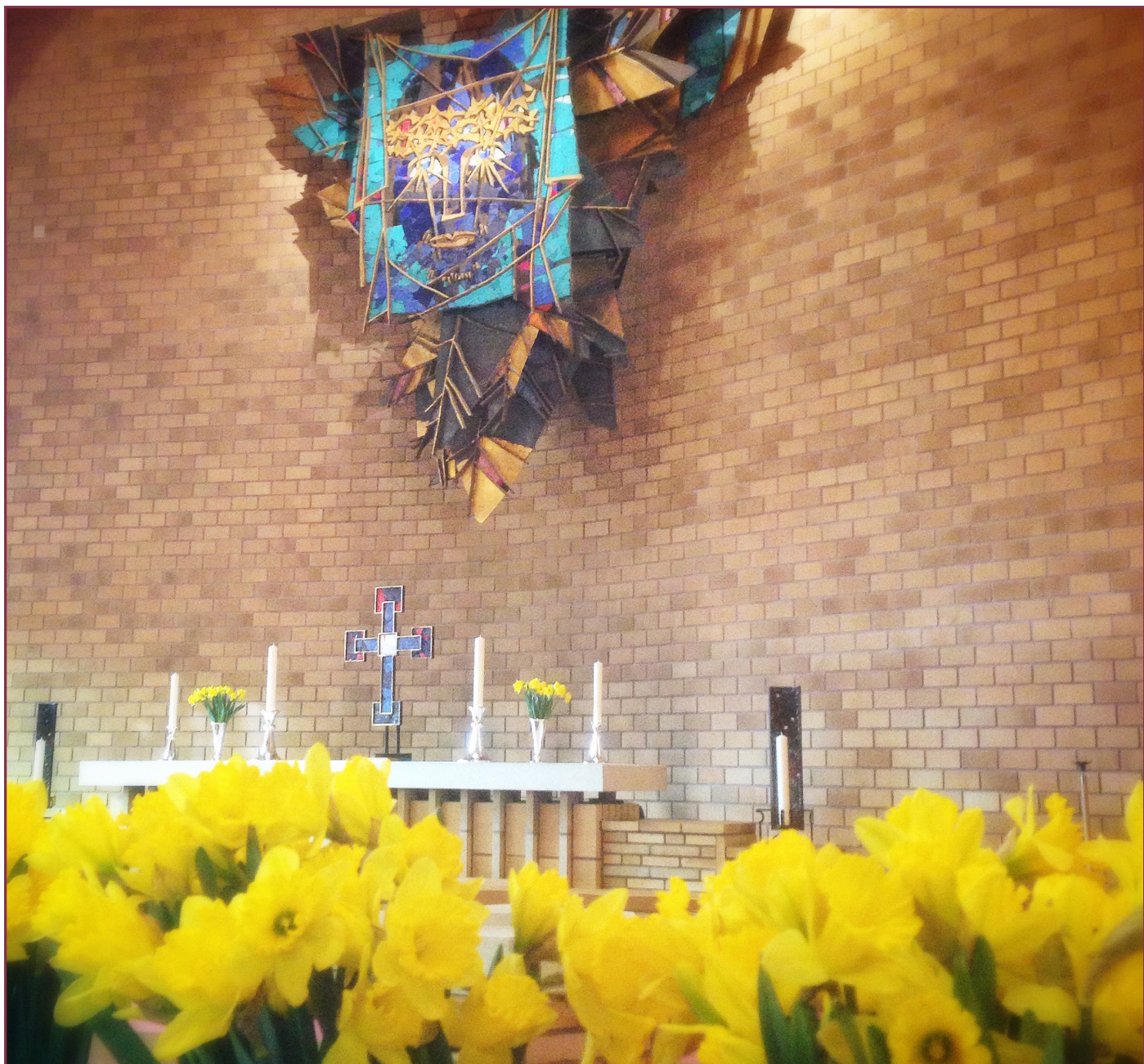

Foto: Bispemøtet / Berbom

Trua på det utrulege!

Preken av preses Olav Fykse Tveit

Påskedag 09. april 2023
Høgtidsgudsteneste i Nidarosdomen
Tekstar: Salme 118,14-24; Luk 24,1-9;
1 Kor 15,1-11

«Eg skal ikkje døy, eg skal leva og fortelje om Herrens gjerningar.» (Salme 118, 17)

Han er ikkje her. Det er nyttelaust å leite etter han mellom dei døde. Ikkje fordi vi forstår kva som skjedde den første påskedagen. Men fordi

det har skjedd noko, noko å fortelje vidare. Og vi skal leve for å gi dette vidare, denne livskrafta som viser seg i sin skarpaste kontrast til alle dei dødskreftene som Jesus hadde tapt for – og som vi ser spele seg ut i valden og krigens gru også denne påska.

Vi skal leve for å fortelle om Herrens gjerningar. Om livets Gud som gir liv, som ikkje lar dødskreftene få overmakta og det siste ordet i denne verda. Vi kan vise våre teikn på at kjærleiken er sterkare enn døden, at det gode er sterkare enn det vonde, at det alltid kan skje noko meir enn

det vi ser og som gjer oss fortvila eller redde. Så lenge det er liv i oss, er dette livets djupaste meining.

Difor feirar vi påskedag. Vi feirar ikkje våre meiningar, vi feirar Kristus som overvandt døden. Ja, vi feirar livet, sjølv livet, livets opphav, livets Gud – og at denne Gud er midt i mellom oss. Vi feirar i kyrkja med det vi har av stemmer, musikk, med liturgiar for dei ulike dagane i påska. Mange av oss var her og feira i natta til påskedag med sterke symbol om lyset som vinn over mørket. Vi skrur på endå meir volum og fylde når påskedagen kjem, med dei sterkaste salmane, med musikk, med blomar, med fellesskap - som får det til å røre seg i kropp og sjel.

Deg være ære

Deg være ære, Herre over dødens makt! Livet vann, dets namn er Jesus! Skulle det ikkje vere noko å feire? Ja, og det kan feirast også utanfor kyrkjeroma. I gudstenester ute. Og der vi måtte vere. Også med god mat og drikke, med familie og vener i heimane våre eller i hytter til fjelles eller andre stader.

Vi feirar ikkje påske i kyrkja berre for at vi skal få vite det samme som vi har høyrte før, som om vi ikkje hadde høyrte det før, eller glømt det. Meiningsmålingar i dei kristne høgtidene fortel oss at vi har ei oppgåve i å fortelle til nye generasjonar kvifor vi har desse feiringane.

For tida lærer vi mykje om andre religionar og kulturars religiøse skikkar. Vi treng ei fornya påskefeiring for å få fram endå meir kva vi feirar i den kristne påskefeiringa. Og som Stortingspresidenten sa i ei påskehelsing på FB for eit par dagar sidan at det er grunn til å feire påske om ein er kristen eller ikkje fordi vi alle treng å ha noko som gir oss grunn til håp i alt det som møter oss. Vi feirar heller ikkje påske for at vi endeleg skal forstå kva som skjedde den morgonen i den grava, det som ikkje har skjedd verken før eller seinare på den måten.

Vi feirar påske for at vi skal leve

Mange, 9 av 10, seier dei ikkje trur at Jesus sto fysisk opp frå dei døde. Og vi feirar heller ikkje påske fordi vi skal forandre meiningsmålingane. Det som skjedde den første påskedagen vert ikkje meir eller mindre sant alt etter kor mange nordmenn som seier dei trur på det eller ikkje. Men vi feirar påske for at vi skal leve alle dei år og dagar vi har i oppstandelsens teikn. Difor kan vi også dø i oppstandelsens teikn.

Vi feirar påske for å kjenne at vi er elska av den Gud som gjennom Jesu død og oppstode har ofra alt for å vise sin kjærleik mot oss ved sin seier

over synd og død. Og om vi skal dø, eller rettare sagt fordi vi skal dø, så skal vi feire påske igjen og igjen for at vi i trassig og glad tru kan halde fast på at vi skal verte omslutta av kjærleiken som er sterkare enn døden. Uansett kva som møter oss. Men vi feirar ikkje påske for å bli opphissa, overmodige, eller oppblåste eller oppgira optimistar. Vi feirar påske fordi vi er blitt ein del av livet i tida etter Jesu oppstandelse frå dei døde. Dette er vår tid. Det er det som i Bibelen blir kalt dei siste tider. Ikkje fordi vi trur på verdas undergang, men fordi dette er tida då alt skjer etter Jesu oppstode frå dei døde, i den nye tid.

«Dei visste ikkje kva dei skulle tru» (Luk 24,4) Slik heiter det om kvinnene som kom til Jesus grav først, og såg at ho var tom. Tom. Kan du tenkje deg noko verre for dei nærste pårørande – for ein skandale for gravferdsvesenet! Og likevel eit teikn på at katastrofa likevel ikkje var absolutt? Det er noko truverdig ved dei ulike og litt forvirrande forteljingane om korleis menneske opplevde det som hadde skjedd. Det var noko som ikkje var forventa eller førebudd på den måten at det var eit mønster å gå inn i – verken som forteljing eller som forklaring av det som hadde skjedd. Det var på alle vis noko nytt. Noko heilt nytt.

For desse kvinnene var det ille nok at den dei hadde halde høgt, elska – var drept av ein urettferdig dom. No var ikkje eingong grava hans i fred. Ho var tom. Kva innebar det? Det visste dei ikkje. Dei visste ikkje kva dei skulle tru. Men dei gjorde noko. Dei fortalte, dei formidla det dei hadde sett og høyrte. Dei let ikkje uvissa føre til at dei vart likegyldige, heller ikkje let dei den føre til uro eller angst for kva dei no vart involverte i, enten av skam, eller straff eller kva det måtte vere. Dei let ikkje det at dei ikkje forsto få makt over seg, slik at dei heldt det for seg sjølv. Eller apatisk lot det berre vere slik. Jaja, slik gjekk det...

Trua på det u-trulege

Det uroar meg at vi i vår tid og vår kultur synest å meine at alt som har med Gud å gjere vert avgjort ved at vi, eller rettare sagt eg, kvar enkelt av oss, meiner noko om kva eg får meg til å tru på – eller ikkje tru på. Eg erkjenner at dette er vilkåra vi har i denne verda. Difor er det like vanskeleg for oss alle å tenke at det er sannsynleg at dette har skjedd ut frå dei erfaringar vi elles har eller synest det er grunn til å ha. Om ein er medlem av kyrkja eller kyrkja. Om ein er konfirmant eller biskop.

Vi feirer påske for å kjenne at vi er elska av den Gud som gjennom Jesu død og oppstode har ofre alt for å vise sin kjærleik mot oss

Om ein kallar seg truande eller tvilande eller ikkje-truande.

Den kristne trua på oppstoda er trua på det u-trulege, på det usannsynlege. Difor er det noko heilt anna enn det vi resonnerer oss fram til. Enten ved å bygge på kjente fenomen, eller resonnement over kva kunne ha ført til dette.

Trur vi på kjærleiken?

Men i påskebudskapet er det noko som kjem til oss, utanfrå, utanfor det som er våre erfaringar og resonnement, noko meir enn det vi meiner, eller det vi meiner at vi veit, eller det vi meiner at vi kan få vite. Men det kjem inn i våre liv som fortlejingar som kan berøre oss og våre tankar og følelsar. Og vi har vel i ulike samanhengar erfaringar av at det er noko meir i livet enn det vi meiner eller forstår. Både godt og vondt. Trur vi ikkje – trass i det vi erfarer - på livets kraft? Trur vi på kjærleiken? Trur vi på det godes kraft? Trur vi på fellesskapets gleder og verdi, at det skjer noko meir når vi er saman enn når vi er åleine?

Vi kan frå tid til tid vere tvilarar på dette nokon kvar i våre individuelle liv og lagnader. Men det er verdt å tru på, sjølv om vi ikkje alltid forstår det. Difor taper vi også mykje om vi lar påskebudskapet høyre fortida og dei som har levd før oss til. For då kan vi kome til å tenkje at vi ikkje treng det. Ja, det som er endå verre: vi kan kome til å handle og opptre som om menneske ikkje har bruk for, desperat bruk for teikn på at livets krefter er sterkare enn det som bryt ned og øydelegg. Då kan vi kome på feil side og lar dødens krefter få makt over oss. I vårt sinn, våre handlingar og våre holdningar. Sjølv om ein er både kyrkjeleiar eller har makt på andre vis. Det kan bli som om vi ikkje hadde bruk for at det er ein Gud som elsker oss når det vonde skjer og det vonde får makt i den verda vi lever i, i vårt eige liv og i fellesskap mellom oss, i forholdet mellom folk og nasjonar.

Trua på at det er noko meir

Vi treng, ikkje minst no, trua på at det er noko meir enn urett som skal råde i denne verda. Vi har desperat bruk for at det er ein djup og ekte respekt for menneskelivet, for det sant menneskelege, og for heile skaparverket. Ikkje minst frå dei som har religiøs eller politisk makt. Trur vi på kjærleiken? Trur vi på framtida? Trur vi på rettferda? Det må vi velge å tru på – og vise det gjennom våre handlingar. På samme måte som vi kan velge å tru at det er Gud som står bak det vi høyrrer og feirar på påskedag. Og difor har det skjedd. Og difor har det betydning også for oss.

Nei, vi veit ikkje alltid kva vi skal tru. Vi har ikkje alltid kontroll. Men det er likevel verdt å tru ved å handle. Har du kjent at no skjer det noko som gjer at livet blir forandra, eller at det kan ta slutt – for meg, eller nokon eg har kjær, og at det ikkje er under min kontroll? Vi klarar ikkje alltid å vere like klare og overbeviste i stemma og seie: «Eg skal ikkje dø, eg skal leve, og fortelje om Herrens gjerningar.» På merkeleg vis var det likevel akkurat den setningen, i alle fall meininga i den, som kom til meg ein av dei dagane eg verkeleg har kjent dødsangst i livet. Eg var 19 år og åleine på interrail i Europa, og hadde ein plan om å dra frå Venezia til Roma ei natt. Via Bologna. I august 1980. Livet var ope, nytt og spanande. Så vart det litt for spanande. På forunderleg vis ombestemte eg meg den kvelden, og reiste heller tilbake til Sveits der eg hadde kome frå. Og første sidene på alle aviser om morgonen etterpå (dette var før internetts tidsalder) hadde store oppslag om terroraksjonen mot jernbanestasjonen i Bologna den natta. 80 drepne, mange unge på

interrail. Den verste terrorhendinga i den delen av Europa sidan andre verdskrigen.

Eg skal ikkje døy, eg skal leve

Og eg visste ikkje kva eg skulle tru. Kvifor skulle dei døy, og ikkje eg? Det har eg aldri fått svar på. Endå mindre ei natt eg vart sitjande saman med mi unge datter å vente på tog i Bologna og rett overfor oss var lista på alle dei 80 døde. Livet har gått vidare for meg. For oss. Og eg kjente det var heilt feil å seie at Gud sparte meg og ikkje dei. Men då var det denne setningen kom til meg igjen frå salmen vi les på påskedag – «Eg skal ikkje døy, eg skal leve, og fortelje om Herrens velgjerningar». Eg forsto på ein ny måte – når det var som det var - at eg kunne, at eg måtte velje kva eg kunne og ville bruke livet til. Slik vi må kvar dag i livet.

Det vart for meg ei stadfesting av mitt prestekall. Eg ringte heim til far og sa at han kunne poste brevet til Menighetsfakultet og legge vekk brevet der eg kunne ta imot ein annan studieplass. Begge deler hadde heilt sikkert leia meg inn i oppgaver som gjorde at ein kunne tene livets Gud, i det daglege og i dei store linjer. Eg vel å fortelje dette fordi påskedagen får oss til å vakne og sjå dei store linjer i livet. Ikkje til å forstå, men til å sjå. Og ja, til å forstå noko betre: Eg kan – og må – velje kva eg vil feire, kva eg vil gje plass og kraft i mitt liv. Eg kan heile tida undrast over livets krefter, i takk til Gud. Og gjere noko med det. I tru.

Det vil bli slike stunder i livet som er slik i ytterkant av erfaringskalaen. Og så vert det mest av dei mange midt i mellom, med litt av begge deler, både liv og død. Det er vel det det sikraste vi veit om livet vårt. Vi treng ikkje meine noko om det. Eller tru, for den saks skuld. Det berre er slik.

Dei visste ikkje kva dei skulle tru

Kanskje hadde det vore meir truverdige for oss alle å seie om påskebudskapet som det heiter om dei tre kvinnene: «Dei visste ikkje kva dei skulle tru». Det er ikkje noko i det vi høyrer om dei, eller har grunn til å tru om dei, at dei går til grava fordi dei trur at Jesus skal stå opp igjen frå grava.

Tvert imot. Dei gjorde det som var god skikk og bruk, dei hadde gjort seg klar for å besøke grava og stelle med liket med godlukande olje og salve. Dei hadde vore vitne til at Jesus var drept på verste måte, som ein forbrytar med dødsstraff, til spott og spe, til avskrekking mot andre oppviglarar i ulike delar av Romerriket. Og det var ikkje eit vakkert syn.

Men i kjærleik kunne dei gjere det dei kunne i respekt for han. For å vise at han trass i sin skamfulle død likevel var eit menneske. Slik ville dei vise ein kjærleik som var sterkare enn dødsdomen og dødskreftene.

Så møtte dei noko som var heilt annleis enn nokon hadde trudd, sjølv blant dei mest overbeviste tilhengjarane av Jesus, kvinner som menn. Men dei var opne for at det utrulege.

Dei gjorde noko

For om dei ikkje visste kva dei skulle tru, gjorde dei noko. Dei gjekk og formidla kva dei hadde sett og høyrte. Utan å forstå kva det betydde. Dei kunne bli spurt, i alle fall dei første åra etter at det skjedde, slik Paulus reknar opp mange av dei som hadde sett den oppstandne. Det går an å gjere det for lett for oss om vi seier at det er umogeleg å tru på dei som har fortalt dette og skrive det ned. Dette er fortalt, og menneske har forandra totalt livskurs og retning på grunn av det. Frå første dag til denne dag.

Vi kan ikkje gjere noko frå eller til om det er sant eller ikkje. Det er ikkje vi som kan reise Jesus opp frå dei døde eller for den saks skuld få han tilbake til grava ved å meine noko sterkt om det. Men vitnene, det apostoliske vitnemålet som er vorte kyrkjens tru gjennom tidene, det står der. Og kyrkjebygg som dette står her og vitnar om at menneske har trudd at Kristus lever. Vi også kan velge å forholde oss til det budskapet kvinnene som kom til grava fekk høyre, og som dei formidla vidare til «dei elleve og til alle dei andre»:

«Han er ikkje her». Og orda frå den gamle salmen fekk ny mening. Om Jesus. Og om kvinnene. Dei hadde ikkje tenkt det, men vi kan sjå det i etterkant: «Eg skal ikkje døy, eg skal leva, og fortelja om Guds gjerningar.» Det kan også bli våre ord. Fordi han er her – midt i mellom oss. Difor seier vi på denne påskedag som vi gjer kvar sundag:

*Ære vere Faderen, og Sonen,
og Den Heilage Ande,
vår Skapar, Frelsar, og Livgjevar,
som var, er og vere skal,
ein sann Gud frå æve og til æve.
Amen*

Uttalelser

Ett år etter - en uttalelse fra Bispemøtet mot krigen i Ukraina

Den 24. februar 2023 er det ett år siden Russland startet sin storskala-invasjon av Ukraina. President Putins regime påfører den ukrainske befolkningen store og ufattelige lidelser. Vi, biskoper i Den norske kirke, kan ikke slå oss til ro med at krigen fortsatt pågår. Vi kan ikke akseptere at den støttes av Den russisk-ortodokse kirkeledelsen. Det er en aggressiv angrepskrig som strider mot folkeretten, den er etisk illegitim og bryter med fundamentale verdier i vår kristne tro.

Måltrettede russiske angrep terroriserer daglig et helt folk og viser ringeakt for menneskers liv og verdighet. Krigen dreper tusenvis og driver millioner av mennesker på flukt. Familier splittes og barn preges av dette for livet. Russlands krigføring og trusler om bruk av atomvåpen truer sikkerhetssituasjonen i hele verden. Krigen har store ringvirkninger som matmangel, energikrise, dyrtid og usikker-

het. Det rammer de fattigste først og mest.

Når en nasjon blir angrepet på denne måten, har den rett til å forsvare seg. Vi støtter at Norge, med sine økte økonomiske ressurser, gir forpliktende og omfattende løfter om bidrag i flere år framover. Dette må komme sammen med økt støtte til fattige og nødlidende ellers i verden, som også rammes av denne krigen.

Krigen krever noe av oss alle. Sammen med andre land i Europa må Norge fortsette å ta imot flyktninger og inkludere dem i våre lokalsamfunn. Fellesskapets ressurser må både brukes på mottak av flyktninger og til humanitær støtte i Ukraina og nabolandene.

Vi vet at ikke alle russere støtter krigen. Vi uttrykker vår støtte til dem som står opp for fred og rettferdighet, til vern om menneskerettigheter i et

stadig mer totalitært regime. Dette gjelder også russisk-ortodokse kristne som har tatt til motmæle mot krigen i Ukraina.

Vi ser med forferdelse på at kirken blir brukt til å motivere og rettferdiggjøre okkupasjonen og krigen mot sivilbefolkningen. Ledelsen i Den russisk-ortodokse kirke bidrar aktivt til å legitimere krigen og regimets propaganda. Vi tar sterkt avstand fra dette misbruk av kristen tro og tradisjon. Det gjør kirkens ledelse medansvarlig for krigen.

Bispemøtet i Den norske kirke oppfordrer innstendig Den russisk-ortodokse kirkes ledelse med sin sentrale posisjon å bidra til å få en slutt på krigen.

Vi vil fortsette å be for alle krigens ofre og om en rettferdig fred.

*Bispemøtet i Den norske kirke
16. februar 2023*

Kirkeasyl og respekten for kirkerommet

Bispemøtet i Den norske kirke deler Justis- og beredskapsdepartementets ønske om at kirkeasyl ikke er en ønsket situasjon, men vi vil sterkt protestere mot unødige maktutøvelse i et hellig rom.

Et samlet Bispemøte vil gi sin tilslutning til uttalelsen fra preses i Den norske kirke, generalsekretær i Norges Kristne Råd og generalsekretær i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn den 14. april 2023 om at Justis- og beredskapsdepartementet har trukket tilbake instruksjonen om ikke å hente ut kirkeasylanter med makt.

Kirkeasyl bygger på en tusenårig tradisjon hvor mennesker i en desperat livssituasjon søker til et hellig rom for beskyttelse. Det handler ikke om å unndra seg lov og rett, men oppstår når noen søker tilflukt i et trygt rom for hvile, ettertanke og realitetsorientering.

Kirkeasyl er dermed ikke en ordning skapt av myndigheter eller av kirken. Det er en situasjon utenom det normale som oppstår når mennesker blir værende i kirkerommet, av frykt for sin egen livssituasjon.

Bispemøtet i Den norske kirke tar på generelt grunnlag ikke stilling i kirkeasylantenes saker. Kirken vil alltid søke å møte fortvilte mennesker med åpenhet og omsorg, og forsøke å løse situasjonen på mest mulig humant vis. Noen ganger trenger asylantene tid for å områ seg, realitetsorientering, og et trygt rom i påvente av en ankebehandling.

Dersom politiet bruker makt for å hente mennesker ut av et kirkerom innebærer det et dramatisk brudd med kulturell sedvane og en tusenårig tradisjon hvor kirkerommet har vært et rom uten våpen og ordensmakt. Bispemøtet håper

man klarer å unngå slike situasjoner i fremtiden, selv om Justis- og beredskapsdepartementet har trukket tilbake instruksjonen til politiet om ikke å hente ut kirkeasylanter med makt.

Det er et viktig felles gode at vi i livssyns åpne Norge har rom som er annerledes, og hvor vi som befolkning opptrer med ærbødighet og respekt. Uavhengig av menneskers tro eller religiøse tilhørighet må vi som samfunn ta vare på denne delen av vår kultur.

Bispemøtet i Den norske kirke deler Justis- og beredskapsdepartementets ønske om at kirkeasyl ikke er en ønsket situasjon. Men vi vil sterkt protestere mot unødige maktutøvelse i et hellig rom.

*Bispemøtet i Den norske kirke
23. mai 2023*

Krigen må ta slutt

Uttalelse fra Bispemøtet om situasjonen i Palestina og Israel

Biskopane i Den norske kyrkja, samla til bispemøte i Oslo 16. - 19. oktober vil uttrykkje vår medkjensle med alle som er offer i terror- og krigshandlingane i Gaza og Israel.

Saman med kyrkjene i Det heilage landet bed vi om at terror og vald må ta slutt.

Vi fordømer på det sterkaste alle åtak på sivile mål, både dei første terrorhandlingane frå Hamas og no seinast bombinga mot sjukehuset i Gaza. Det skjer alvorlege brot på folkeretten som går ut over det vi kan førestille oss av vondska og naud. Tusenvis er drepne, endå fleire skadde og traumatiserte, og folk lever i frykt for nye åtak. Tallause har mista heimane sine og er drivne på flukt.

Alt som er mogleg må gjerast for å stoppe denne katastrofen og ein ytterlegare eskalering av valden. Den akutte humanitære krisa som følgje av gisseltakinga, blokaden og bombinga av sivile på Gaza må løysast umiddelbart.

Barna er alltid dei mest sårbare i terror og krig. Skadane, traumene og frykta barna i Israel og Palestina opplever desse dagane vil følge dei resten av deira levetid. Den komande helga har vi TV-aksjonen 2023 til Redd Barna: «La barna leve i fred». Det som skjer desse dagane viser kor nødvendig og viktig det er å støtte nettopp dette arbeidet no.

Vi vil uttrykkje vår medkjensle og støtte til alle som også i vårt land er råka av krigen og krisene i Midt-Austen. Det er familiemedlemmer, vener og andre nære til dei som er drepne, skadde eller tekne som gissel, og dei som lever i frykt og i ei humanitær krise. Vi oppmodar til å vise omsorg og støtte på dei måtar vi kan.

Alle har vi ansvar for ikkje å avhumanisere andre menneske. Det skjer i terror og brot på krigens folkerett, og det skjer når vi ikkje tek menneskeverdet på alvor. Det gjeld også i diskusjonar og når vi omtalar kvarandre i vårt eige land. Hat og hatske angrep i møte med kvarandre og i sosiale medier er farlege. Det forgiftar fellesskap og skadar oss alle. Også i kyrkja og

kyrkjelydane våre er det mange og sterke meiningar og sympatiar for ulike partar. No treng vi å byggje bruer og skape forsoning.

Den aktuelle krisa i Midt-Austen må føre til nye og reelle forsøk på å skape rettferdig fred for alle i Palestina og Israel. Det er ikkje etablert ei varig, rettferdig og fredeleg ordning for det palestinske folk ut frå FN-vedtaka heilt sidan 1948. Vi oppmodar difor den norske regjeringa til å ta nye initiativ, og følgje opp dei mange gode intensjonane som har vore i tidlegare prosessar, sjølv om dei ikkje har ført til dei resultatane ein håpa på. Det er viktigare no enn nokon gong å støtte lokale kyrkjer og andre religiøse aktørar som arbeider for rettferdig fred.

Saman med kyrkjer og menneske av ulik tru i heile verda, bed vi om at terror og vald må ta slutt, og om ei framtid med rettferd og fred for alle.

Kyrie eleison! Herre, miskunna deg over alle menneske!

*Bispemøtet i Den norske kirke
18. oktober 2023*

